

Sažetak uz video „Oblici demencije”

Slijede 2 snimka s problemima svakodnevnice koji se često javljaju.

Situacija iz videa 1:

Gospođa Christine (83) živi kod kuće. U ovoj epizodi gospođa Christine je često **konfuzna**. Njezina kći Hannelore često poziva majku na ručak i kuha za nju. Iako tipični simptomi demencije uvijek iznova postaju vidljivi, kći to ne želi priznati.

Sadržaj 1. snimka:

Gospođa Hannelore kuha, stalno nervozno gleda na sat, mama je već trebala biti tu. Zove majku i pita gdje je. „Kod kuće”, odgovara ona, kao da je to sasvim normalno. Kći odgovara da je mama trebala biti kod nje u 12:00. A sada je 12:15. Majka kaže da je bila kod kćeri, ali kćeri nije bilo kod kuće. Hannelore kaže da stoji ovdje za štednjakom i kuha. Ne može biti da je majka bila ovdje. Ali majka inzistira da je bila tamo.

Analiza videa 1:

Gospođa Hannelore je pod **stresom**, hitno se mora vratiti na posao. Očito je **mama zaboravila na dogovor** ili je bila tamo u krivo vrijeme. **Ne uviđa** što se desilo.

Konfuznost u pogledu vremena **tipični** je **simptom demencije**. Nažalost, to rodbina često „umanjuje”. Moguću bolest često ne žele ni vidjeti.

Situacija iz videa 2 dio 1:

Gospodin Fritz (86) živi kod kuće. Gospođa Hannelore je njegovateljica. U ovoj epizodi je gospodin Fritz vrlo često **konfuzan**.

Sadržaj snimka 2 dio 1:

Gospođa Hannelore kaže da će sada napuniti perilicu posuđa i gospodin Fritz bi joj želio pomoći. Ustaje i nosi svoju šalicu u kuhinju. Tamo ugleda otvorenu mikrovalnu pećnicu i stavi šalicu u nju. „Ali gospodine Fritz!” kaže gospođa Hannelore ljubazno. „Ovome nije mjesto tu. Ovome je mjesto u perilici posuđa... pokazat ću vam...” i ona izvadi šalicu iz mikrovalne pećnice i stavi je u perilicu posuđa.

Analiza videa 2 dio 1:

Gospodin Fritz je rekao da želi pomoći. Čak i ako mu gospođa Hannelore vrlo ljubazno kaže da šalici nije mjesto u mikrovalnoj pećnici, izjava i ton glasa jasan su pokazatelj njegovog nedostatka, njegove pogreške. Bila je dobronamjerna i htjela mu je pokazati gdje je šalici mjesto. Ali „dobronamjerno” je često suprotno od „dobro”! Jer mora još jednom vidjeti da je nešto pogriješio. A želio je samo pomoći! On to vjerojatno više neće naučiti, ali možda bi jednom napravio kako treba, a drugi put krivo - ali **NAUČITI** kako bi ubuduće uvijek radio kako treba, vjerojatno neće.

Sadržaj snimka 2 dio 2:

Gospodin Fritz ponovno stavlja šalicu u mikrovalnu pećnicu. Ali ovaj put gospođa Hannelore prihvaća ono što je NJEMU bilo važno, naime pomoć! Kaže mu da je lijepo od njega što pomaže pospremati. I može se vidjeti da mu je drago.

Analiza videa 2 dio 2:

Kad gospođa Hannelore zahvaljuje gospodinu Fritzu na pomoći, on se smiješi. A taj osmijeh i ta radost ono je što je najvažnije u zadaći brige za ljude - a ne o „ispravno” i „pogrešno”. Kasnije može izvaditi šalicu iz mikrovalne pećnice i staviti je u perilicu kada je on NE vidi.

Razmišljanja:

Sada se postavlja pitanje što je demencija i koji su najvažniji oblici - ali bez previše zalaženja u detalje. Postoje mnoge teorije o demenciji, od kojih su neke kontradiktorne. Ponekad se tvrdi da je to „normalna” pojava starosti, ponekad se gotovo sve objašnjava utjecajima okoline (npr. prehrana, tjelovježba, obrazovanje). To su svakako kriteriji koji smanjuju rizik, no u klasičnoj nauci demencija se shvaća kao bolest, odnosno psihički poremećaj koji NIJE „normalna” posljedica starosti.

Demencija:

Tijek je progresivan, razmišljanje i pamćenje su poremećeni, osobito kratkotrajno pamćenje i orijentacija ubrzo se pogoršavaju. Ova bolest sve više utječe na emocionalno i socijalno iskustvo, a svakodnevni život (npr. osobna higijena, jelo, odijevanje, kućanski poslovi itd.) je poremećen. Rasuđivanje se smanjuje, jezik je ograničen (npr. prave riječi se često ne pronađu). Ako to traje više od 6 mjeseci, govori se o demenciji.

Uzroci demencije:

poremećaji cirkulacije (npr. infarkt mozga), ozljede, tumori, metabolički poremećaji (npr. šećer u krvi), lijekovi ili njihove interakcije, dehidracija, alkohol, degeneracija (npr. Alzheimerova bolest) itd.

Učestalost:

Dob ispod 70 godina - malo oboljelih, čak i u dobi od 80 manje od 10% je zahvaćeno, a nakon toga vjerojatnost naglo raste. Gotovo 50% 95-godišnjaka ima demenciju.

4 tipa konfuznosti:

Konfuznost u prostoru: U početku se više ne snalazi u stranom okruženju (npr. restoran - WC), kasnije se često izgubi sposobnost snalaženja i u vlastitoj kući...

Konfuznost u vremenu: Koji je danas dan u tjednu? Koji mjesec? Koja godina? Je li ljeto ili proljeće? Doba dana j×e nejasno, zbrka između dana i noći, više se ne znaju svoje godine...

Konfuznost u pogledu osoba:

Na prvu se prepoznaje bliža rodbina, prijatelji, susjedi; kasnije se često više ne poznaju vlastita braća i sestre ili djeca i na kraju se više ne poznaje ni supružnik...

Konfuznost u situaciji:

Ima se problem s ispravnim tumačenjem određenih situacija. Na primjer, doktor kaže da trebate ogoliti gornji dio tijela, a vi ne razumijete što taj stranac želi i zašto tako nešto traži! Ili kod zubara. Njegovateljsko djelovanje putem osobne njege također se često krivo tumači. Božićne ili rođendanske zabave pogrešno se procjenjuju (zašto tamo ima toliko ljudi? Što oni hoće? itd.).

MMST / MMSE:

Mini Mental State Test (ili Examination)

Upitnik kojim liječnik razjašnjava koje kognitivne funkcije još postoje:

30-27 bodova nema demencije

26-20 bodova blaga demencija

19-10 bodova srednje teška demencije

manje teška demencija

Gubitak aktivnosti svakodnevnog života (ovisno o MMSE bodovima)

Kada se gube vještine u slučaju Alzheimerove demencije?

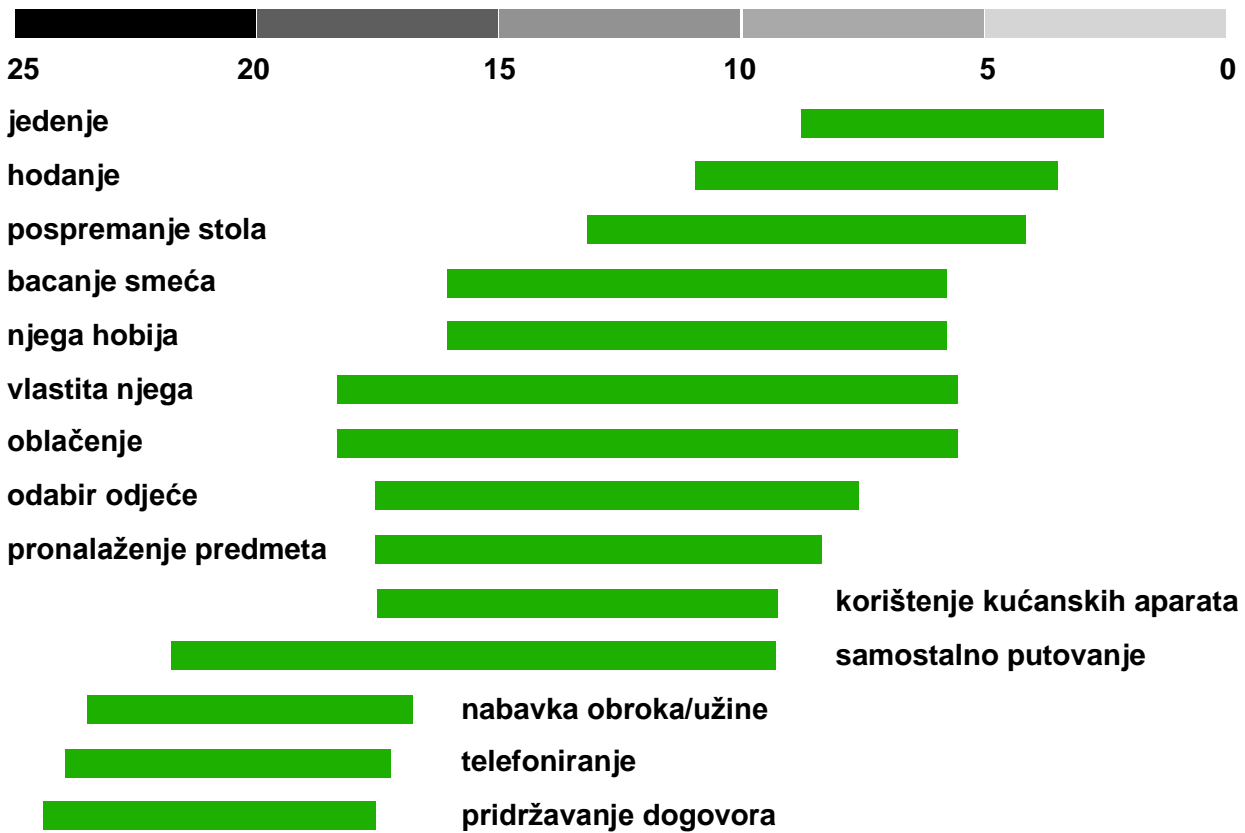
(u pitanju je samo gruba orijentacija)

Izvor: preuzeto iz: Dr. Samuel Pfeifer - nastava Bethesda

Stupići pokazuju na **koliko se MMSE bodova** obično **gubi određena svakodnevna vještina** (unutar broja bodova koje pokriva stupić)

Na primjer, **održavanje termina** se gubi relativno rano (tj. u vrijeme kada se još ima otprilike 17-24 boda). Sposobnost **pospremanja stola** obično se zadržava mnogo dulje. Ali vjerojatno će se izgubiti unutar razdoblja u kojem preostane oko 5-13 bodova. Neki već s 12 ili 13 bodova, drugi još uvijek mogu pospremiti stol s 5 ili 6 bodova, ali nakon toga to postaje vrlo malo vjerojatno.

MMSE bodovi



Najvažniji oblici demencije:

Alzheimerova demencija

Vaskularna demencija

Miješani oblici

frontotemporalna demencija ili Pickova demencija

Lewy-Body demencija

i druge, npr. Parkinsonova demencija, Korsakow sindrom, itd.

Alzheimerova demencija:

Najčešći oblik (oko 60-70 % svih demencija)

Početak je podmakao, počinje duboko u mozgu, rano zahvaćen hipokampus, povećano taloženje određenih proteinskih molekula

(amiloidni plakovi ili beta-amiloidni peptidi)

tau proteini

Simptomi: kratkoročno pamćenje, pogoršanje orijentacije;

Kasnije i dugoročno pamćenje i također fizičko propadanje.

Pogledati i naš video „Stadiji Alzheimerera“

Vaskularna demencija:

opskrba krvlju je oslabljena ili prekinuta

moždani infarkt (moždani udar)

Često se javlja kao miješani oblik s Alzheimerovom demencijom

Tipični simptomi ovise o tome koje su regije mozga zahvaćene.

Frontotemporalna demencija (Pickova demencija)

Kršer društvena pravila, često se zanemaruju vlastite potrebe, gubi se suosjećanje, gube se inhibicije, uključujući seksualnu dezinhibiciju, kompulzivno jedenje, stavljanje stvari u usta, itd...

Lewy-Body demencija

Snažne fluktuacije u performansama i koncentraciji, detaljne halucinacije (npr. čuje se glasovi koji govore nešto određeno, vide se ljudi, životinje, stvari kojih nema ili simptomi Parkinsonove bolesti (npr. promjene raspoloženja, bezvoljnost, tjeskoba,...)

Uvidi:

Njegovatelji bi trebali znati **dijagnozu** i također rezultate **MMSE bodova** nakon testova. Tako se može pripremiti na to koje vještine još postoje (npr. pomoć u kući, trening i igre). Time se izbjegava preopterećenje i frustracija.

Radite s grafikom.

Pročitajte nešto o vrstama demencije (knjige, internet, itd.).

Preporuka literature:

Vicky de Klerk-Rubin: Ispravno ponašanje s dementnim osobama (validacija za članove porodice)

Pogledati i video „Trening”

Pogledati i video „Suradnja”

Pogledati i naš video „Stadiji Alzheimerera“

Pogledati i naš video „Psihosocijalna intervencija”